

Gemeenten als overheidsniveau

Gemeenten zijn lang vóór de onafhankelijkheid van België ontstaan en vormen de basis van onze institutionele organisatie. Als overheidsniveau hebben ze het voorrecht om het dichtst bij de burger te staan.

In 2024 telt ons land nog 581¹ gemeenten die op basis van de Grondwet over autonome bevoegdheden beschikken. Ze staan onder het toezicht van het gewest waartoe ze behoren.

Alle in België levende personen zijn ingeschreven in een gemeente en zijn zo institutioneel verankerd. Het gemeentebestuur staat in voor de opvolging van hun burgerlijke staat. Via het lokale niveau oefent elke persoon (afhankelijk van zijn nationaliteit) de elementaire rechten van het staatsburgerschap uit. Dit gaat om fundamentele rechten en vrijheden die voortvloeien uit de grondwet zoals het stemrecht en sociale rechten.

¹ Vanaf 1 januari 2019, na de eerste fusies in Vlaanderen. Vanaf 1 januari 2025 telt ons land 565 gemeenten, na fusies in Vlaanderen en Wallonië.

Gemeenten in cijfers

- Na de fusie van de gemeenten in 1976 telt België 589 gemeenten: 308 in Vlaanderen, 262 in Wallonië (waarvan 9 in de Duitstalige Gemeenschap) en 19 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vanaf 1 januari 2025 zal ons land na gemeentefusies nog 565 gemeenten tellen.
- De gemiddelde omvang van een gemeente verschilt gevoelig per gewest. In Vlaanderen wonen gemiddeld 22.583 mensen per gemeente, terwijl dit in Wallonië 14.052 inwoners zijn. Brusselse gemeenten daarentegen tellen gemiddeld 65.325 inwoners. Waalse gemeenten (64,5 km²) zijn dan weer in oppervlakte gemiddeld groter dan Vlaamse (45,4 km²).
- Meer dan de helft van de Belgische gemeenten telt tussen 10.000 en 25.000 inwoners. Er zijn 31 gemeenten met meer dan 50.000 inwoners, waaronder 5 'grootsteden': Antwerpen, Brussel, Charleroi, Gent en Luik. Deze steden hebben elk meer dan 190.000 inwoners, van 194.291 inwoners in Brussel tot 538.910 inwoners in Antwerpen.

Organisatieprincipes, bevoegdheden, taken en actiemogelijkheden van gemeenten zijn vastgelegd in de Grondwet en worden nauwkeurig omschreven in:

- het 'Decreet Lokaal Bestuur' (DLB, 2017) voor Vlaanderen
- de nieuwe gemeentewet voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (met specifieke aanpassingen voor dat gewest)
- de 'Code de la démocratie locale et de la décentralisation' voor Wallonië

Aantal gemeenten per gewest in 2024

	Aantal gemeenten	Gemiddeld bevolkings-aantal	Gemiddelde oppervlakte (in km ²)	Bevolkings-dichtheid (aantal inwoners/km ²)
Vlaanderen	300 (285)*	22.583	45,4	497,2
Wallonië	262 (261)*	14.052	64,5	217,8
waarvan Duitstalige gemeenschap	9	8.820	94,8	93,0
Brussel	19	65.325	8,5	7.641,8
BELGIË	581 (565)*	20.133	52,8	381,2

* Aantal gemeenten na fusie (vanaf 2025)